

Türk dünyasında yeni strateji dövr: hərbi müstəvidə həmrəylik labüddür

Türk Dövlətləri Təşkilatına (TDT) üzv ölkələrin ortaq hərbi əməkdaşlığı və mümkün hərbi birliyi təşkilatın siyasi və strateji gücünün artması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. TDT-yə üzv ölkələrin ortaq təhlükəsizlik mexanizmləri yaratması bölgədə sabitliyin qorunması və xarici təhdidlərə qarşı birgə reaksiya verməsi üçün əsasdır.

Türk dövlətlərinin orduları arasında birgə təlimlərin keçirilməsi, texniki və taktiki səviyyədə uyğunluğun artırılması, NATO modellərinə uyğun ortaq hərbi standartların yaradılması əməkdaşlığı daha funksional edir. Güclü hərbi əməkdaşlıq TDT-nin beynəlxalq nüfuzunu artırır, təşkilatın bölgədə və dünyada strateji aktor kimi çıxış etməsinə şərait yaradır. TDT ölkələrinin hərbi texnologiyalar və müdafiə sənayesi sahəsində ortaq layihələrə imza atması yerli istehsalın artırılmasına və asılılığın azalmasına səbəb ola bilər.

Yanvarın 5-də Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibəsində jurnalistin sualına cavab olaraq bu məsələnin önəmini yenidən xatırladı. Dövlət başçısı vurğulayıb ki, o, türk dövlətləri çərçivəsində keçirilən bir çox görüşdə hərbi əməkdaşlığın əhəmiyyətini gündəmə gətirib. Prezident qeyd edib ki, dünyadakı proseslər o istiqamətdə gedir ki, hər bir ölkə ilk növbədə öz hərbi potensialını gücləndirməlidir, təhlükəsizliyini gücləndirməlidir: "Hətta Yeni il bayramı ilə əlaqədar Azərbaycan xalqına təbrikində də demişdim, bugünkü dünya belədir: kim güclüdür, o da haqlıdır. Mənim sözlərim indi demək olar ki, həftəlik formatda bu və ya digər bölgələrdə təsdiqlənir. Qəbələdəki Zirvə Görüşündə mən bu tezisdən daha da irəli gedərək təklif etdim ki, bu il Azərbaycanda üzv ölkələrin birgə hərbi təlimləri keçirilsin. Hesab edirəm ki, buna da ehtiyac var. Biz üzv ölkələrlə ikitərəfli formatda hərbi təlimlər keçiririk. Təbii ki, ən çox Türkiyə ilə, amma digər ölkələrlə də. Amma birgə hərbi təlimlərin keçirilməsində həm böyük rəmzi mənə ola bilər, eyni zamanda praktik nəqteyi-nəzərdən buna ehtiyac var".

Dövlət başçısı diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Türkiyə ilə hərbi müttəfiqlik formatında əməkdaşlıq edir. Amma yaxşı olardı ki, ailəmiz olan türk dövlətləri bu istiqamətdə də əməkdaşlığa başlasınlar: "Bunu təklif etməklə mən heç də hansısa hərbi təşkilatın yaradılmasını təklif etmirəm. Bəziləri bunu belə yozurlar. Yox, bu, tamamilə əsassızdır. Biz indi sadəcə olaraq energetika sahəsində, nəqliyyat sahəsində, ticarət, investisiya qoyuluşu, bir çox sahədə əməkdaşlıq edirik. Nə üçün bu sahədə də

əməkdaşlıq etməyək? Nəzərə alsaq ki, bu gün bütün ölkələr üçün bu, birnömrəli məsələdir, ona görə təklifim qüvvədədir. Biz indi mesajlarımızı müxtəlif diplomatik kanallarla göndəririk. Əgər ümumi razılıq olarsa, onda biz bu il bu təlimləri görəcəyik".

Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri, tarix elmləri doktoru, siyasi şərhçi Telman Nüsrətoğlu "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında deyib ki, cənab Prezident yerli televiziya kanallarına müsahibəsində türk birliyi və Azərbaycanın milli kimliyi ilə bağlı olduqca vacib və maraqlı fikirlər bəyan etdi. Dövlət başçımızın diqqət yönəltdiyi kimi hazırda önəmli məqamlardan biri də Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin hərbi və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığıdır: "Dünyada birnömrəli məsələ ölkələrin təhlükəsizliyinin təmin olunmasıdır. Ölkələrin müdafiəsi, milli müstəqillik və dövlətçiliyin qorunması ən ümdə missiyadır. Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin siyasi, iqtisadi, mədəni və digər sahələrdə əməkdaşlıq etdikləri, integrasiyanı dərinləşdirdikləri halda hərbi sahədə əməkdaşlığı dərinləşdirməməsi bir çatışmazlıqdır. Dövlət başçısının da bəyan etdiyi kimi, türk ölkələrinin birgə hərbi əməkdaşlığı, mütəmadi təlimlər keçirməsi labüddür. Cənab Prezident bunu bir neçə önəmli tədbirdə gündəmə gətirib".

T.Nüsrətoğlu vurğulayıb ki, yeni dünya nizamının formalaşdığı, regional və global təhlükəsizliyin əhəmiyyətinin artdığı bir dövrdə dövlətlərin, xüsusən türk respublikalarının müdafiə və hərbi sahədə əməkdaşlığı qaçılmaz zərurət halına gəlib: "Dünyanın geosiyasi nizamı yenidən formalaşır, güc balansı, qüvvələr arasında nisbət dəyişir. O səbəbdən mövcud reallıqları, ehtimal olunan riskləri nəzərə almaqla TDT çərçivəsində birgə hərbi əməkdaşlığın genişləndirilməsi vacibdir. Dövlət başçısının diqqətə çatdırdığı kimi, Azərbaycan hər zaman bu məsələdə əsas təşəbbüskar olub, lokomotiv rolunu oynayır. Azərbaycan həm qardaş Türkiyə, həm də digər türk respublikaları ilə ikitərəfli hərbi təlimlər keçirir. Yaxşı olar ki, birgə təlimlər TDT üzvlərinin iştirakı ilə də həyata keçirilsin. Məhz Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığı digər türk dövlətlərinin birgə əməkdaşlığı üçün optimal model ola bilər. Təbii ki, birgə təlimlər və bu sahədə sıx əməkdaşlıq hansısa hərbi təşkilatın yaradılması anlamına gəlmir. Məqsədimiz digər sahələrdə olduğu kimi, hərbi sahədə də əməkdaşlığı dərinləşdirməkdir".

*İsmayıl QOCAYEV,
"Azərbaycan"*